

שקילת החלב במחלבה – המדויקת היא?

האכר אלפרד קוהלר במדינת איידהאו (ארה"ב) קנה לו ב־27 דולר מאזנים והוא שוקל כל משלוח של חלב הנועד למחלבה. ההוצאה הזו כוסתה ב־84 יום והוא ממשיך לחסוך 82 סנט בכל יום.

הנה מה שקרה: בחודש יולי הרגיש קוהלר שהודעות המחלבה על משקל החלב אינו מדויקת: הוא קנה לו מאזנים משומרים, שוקל כל קנקן בטרם הוציאו מחוץ לחצר שלו, וכשקיבל באותו יום את פתק המחלבה נוכח שחסר לו כחצי ק"ג חלב לכל כד ובס"ה — 2.5 ק"ג חלב לכל המשיך לוח בן 5 כדים.

קוהלר שוחח על כך עם מנהל המחלבה, וזה הודה שהמאזנים שבמחלבה נבדקו על ידי בוחן מוסמך ונתגלה שבשקילה של 500 פאונד חלב מופיע פחת של 6 פאונד. לפי התקנות המאושרות ברוב מדינות ארצות הברית מותרת סטיה של פאונד אחד לכל 500 פאונדים. לעתים קרובות מאשימים האכרים, ספקי החלב, את בעלי המחלבות שהם משתמשים במאזני־מרמה; אמנם נכון הדבר שנתקלים לעתים בשקילה בלתי מדויקת, אולם לא תמיד האשם הוא באי־הגינותו של בעל המחלבה. טיפול מרושל בביצוע השקילה ובשמירה על המאזנים מביא לעתים קרובות לסטיות במשקל הנכון. האכר קוהלר הכיר את בעל המחלבה מקטנותו, וכשהוא העיר את תשומת לבו לאי־ההתאמה שבין שתי השקילות, הוא הודה לו על כך. מבין 35,000 מתקני המאזנים ש"הוחשדו", רק אחדים מהם הנם ללא כל ספק בלתי מדויקים. למעשה, בבדיקה שנערכה ע"י 16 מוסדות של משרד החקלאות, נמצאו כ־11% מהמאזנים ששקילתם תיהם היו סוטות בשיעור של 10%; הטעות במשקל היתה פוגעת לפעמים באכר ולפעמים גם בבעל המחלבה, כי לא בכל המקרים הראה המחוג פחות ממה שהיה למעשה; אולם

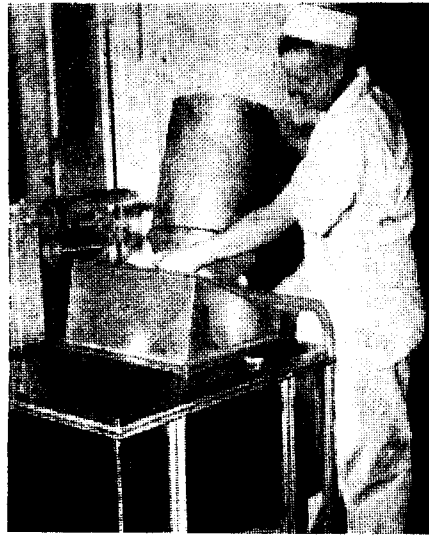
ברוב המקרים האכר, ספק החלב, היה המפסיד. המומחים למשקלות, שבדקו את המקרים לכל פרטיהם, חזו את דעתם שאי־הזהירות של מקבלי החלב בשעת השקילה, היא היא הסיבה לקיפוח הספקים.

נביא כאן מקרה אחד לדוגמה. באחת המחלבות שבמדינת קולוראדו הניח בעל המחלבה שהמאזנים שלו מראים בכל שקילה 7 פאונד יותר ממה שיש למעשה בברכת השקילה; והוא היה נוהג להחסיר לאחר כל שקילה את שבעת הפאונדים הנ"ל; ואם משי לחו של אכר מסוים הצריך 3 שקילות, מובן שהיה "עורך" את פעולת החיסור שלוש פעמים. כך הוא נהג עד שהזמין סוף סוף מומחה שיבדוק את הדבר. הבודק הגיע רק לאחר שלושה שבועות, והוא אישר אמנם שבכל שקילה העולה על 420 פאונד, גבוה המשקל ב־7 פאונד ממה שיש למעשה, אולם כשנשעקו כמויות שלמטה מ־150 פאונד, היה אותו מיתקן מראה ב־3.5 פאונד פחות. היוצא מזה שכל אותם האכרים שהיו מספקים משלוחים בני 150 פאונד ופחות מזה היו מפסידים בכל פעם 10.5 פאונד (7+3.5).

אחד המדריכים של המכון החקלאי ביו־טה (ארה"ב) העיר על טעות נפוצה למדי הנובעת מאי־שימת לב של שוקלי החלב לשברי (חלקי) יחידת המשקל; במקרה זה מדובר בשברי הפאונד; כשהמחוג עובר את הספה השלמה ואינו מגיע למספר מלא שבא אחריו — אין הוא שם לב, ואף אינו רושש את חצי הפאונד ואף למעלה מזה; ובמשך שנה מצטבר גם מ"כמויות בלתי חשובות" אלה הפסד ניכר לרעת הספק. לדעת המומחה הנ"ל יש להקפיד שגם כמויות זעירות אלה (שברי הפאונד) תכובדנה, והחובה תהיה מורגלת על העומד ליד המאזנים לרשום בדיקנות גם מספרים אלה לזכותו של הספק. אחד המפקחים הממשלתיים שבאריוונה

1. הזנחה בכינון מחוג המאזנים לפני כל שקילה (העמדתו על "אפס").
2. זיהום המאזנים ברפש, שמן, חלב קרוש וכדומה.
3. חלקים מוחלדים במאזנים.
4. הישענותו של השוקל במיתקן המאזן.
5. התרופפות ברגים או חלקים מולחמים.
6. זלזול בכיסוי או עטיפת החלקים הרגיריים והעדינים של המאזנים.
7. הרגלי עבודה בלתי זהירים של המטפלים בשקילה.
8. פיול בלתי מדויק של המאזנים.

- קל מאוד להיווכח במהימנותם של המאזנים: שוקלים בהם משהו שמשקלו המדויק ידוע מראש, או שמשוים את תוצאות השקילה באלה של מאזנים מדויקים. אחד המפקחים מציע שכל אכר המספק את החלב למחלבה ירשום על כל כד את תוצאות השקילה במשקו הוא. אמנם הכדים הסטנדרטיים, כשיהם מלאים חלב, משקלם ידוע, אולם כשאין הכד מלא, והאכר אינו שוקל לפני המשלוח, הרי נפתח פתח לטעויות ולדין ודברים, ללא אפשרות לברר את המצב לאמיתות.
- רגישותם של המאזנים אפשר לבדוק גם בדרך פשוטה כגון זו: יוצקים בראשונה 100 פאונד חלב לתוך בריכת המאזנים ואחר כך מוסיפים 2—3 פאונד; הגבת המאזנים צריכה להיות בולטת אף לאחר הוספת חצי פאונד בלבד, ואם אין מבחינים בכך — פירושו הדבר שהמאזנים אינם די רגישים. נתקלים לעתים קרובות במאזנים שאינם "נעים" אף לתוספת של 5—10 פאונד; מובן מאליו שמאזנים כאלה פסולים בהחלט לשימוש ויש לדאוג לכיולם.
 - בזמן האחרון הופיעו אידיויקים בקביעת כמויות החלב שמספקים למחלבות בגלל השימוש בטנקים להובלה (במקום כדים). כמות החלב בטנקים נמדדת במקרה זה ע"י מכשיר מיוחד וגם התשלום לספק הוא לפי

ברכי החלבן לוחצות על בריכת המאזנים וזה מפחית את משקל החלב.

אומר: "את טעויות השקילה, רק לעתים רחוקות יש לראותן כמעשי תרמית של בעלי המחלבות". טעות כזו יכולה לקרות אצל כל אדם הגון, כשעל פי מקרה שכח לכוון את המחוג לפני השקילה לספירה אפס (0), או במקרה שחל קלקול במאזנים או שהוא נרפש. על כל פנים מיעץ מפקח זה שכל ספק ישגיח בעצמו על ביצוע השקילה במחלבה; פיקוח זה משתלם יפה.

קיימים חוקים בכל מדינות ארצות הברית המחייבים בדיקות מאזני-החלב. כרגיל מוטל תפקיד זה על המדור למשקלות ומידות שליד משרד החקלאות. החוקים והתקנות נתקבלו ואושרו על ידי הוועידה הלאומית למשקלות ולמידות. נקבעו סטנדרטים למאזנים ועונשין למזלזלים והעוברים על התקנות והחוקים. כל מקרה עבירה יש להביא לידיעת המחלקה הממשלתית למשקלות ומידות שבכל מדינה.

הסיבות לתוצאות בלתי נכונות של השקילה הן:

רים מסופקים בשעת השקילה, כשזה האחרון ישא לבדו בשכרו. תיקון מעין זה בקשר למי נוי פקיד שקילה יחסוך כספים רבים לספקי החלב למחלבות.

ועוד הערה: בל יחמיץ האכר להעיר את תשומת לבן של בעל המחלבה בכל מקרה של אי-דיוק בשקילה. ברוב המקרים בעלי המחלבה ישמחו על כך וישקדו על תיקון הדברים בהקדם. יש חשיבות רבה לשמירה על האימון בין ספק החלב ובין בעל המחלבה, וזה לטובת שני הצדדים.

נ.ק. הולברוך
תרגם מאנגלית א. י.

הנפת ולא לפי המשקל. הטעות הכי קטנה במדידה זו (באמצעות המכשיר) עלולה לעלות בכסף רב לספק החלב או לקונהו.

המומחים של משרד החקלאות בארצות הברית מייעצים איפוא לחקלאים לא לסמוך בעינים עצומות על הודעות בעלי המחלבות והכרחי הדבר שיהיו נוכחים בעצמם בשעת השקילה, על כל פנים שיפקחו עין על כל הפרשה הזו. הועלתה אף הצעה מטעם פקידי משרדי המשקלות שימונה שוקל „ניטרלי“ (צד בלתי מעונין) לשקילת החלב במחלבה ושכרו ישולם על ידי שני הצדדים המעוניינים, כיוון שיש לחשוש שפקיד ניטרלי זה יהיה נוטה „להיטיב“ עם בעל המחלבה במק-

סיד כבוי – תרופה לשלשול העגלות

סגולתו המצממת (מכוצת) של הסיד ידועה מזמן. בספרות הוטרינרית נאמר ש„תמיסת סיד הינן מעין תרופות מרגיעות לקיבה, וכשמוהלים מי סיד בחלב נמנעת התגבנותו המהירה של הקאזאין והתהוות גושי-גבן קשים בקיבה; הודות לכך נעכל החלב כראוי. תמיסת סיד שמכילים מסיד כבוי, פעולתה פי כמה חזקה מאשר תמיסת סיד רגיל והיא גם בעלת כושר צימות (כיווץ) רב. רצוי להגיש תמיסה זו לעגלות ולסיחים שחלו בהפרעות עיכול ובשלשול“.

השלשולים בדיר העגלות שכיחים למדי; הכוונה היא לשלשולים הנגרמים על ידי התזונה ולא לשלשול המדבק. כרגיל משתמשים בכל מיני תרופות לריפוי ומניעת שלשולי תזונה אלה; בזמן האחרון מדברים על תכשירי „אירופאק“ או אוריאומיצין ומעלים על נס את סגולת הריפוי שלהם במקרים של שלשול. אולם יש לציין שתמיסת הסיד יכולה להיחשב לתרופה מועילה מאד בהרבה מקרים ואין כל ספק שהיא זולה בהרבה מהתכשירים השונים שמופיעים בשוק הרפואות.

כדי לעמוד על ערכו של הסיד בדיר העגלות היונקות, בוצע באוניברסיטה של וויאומינג (ארצות הברית) ניסוי מקיף עם עגלות שהוגמעו כמויות שונות של חלב מלא ומי-גבינה. היו קבוצות של עגלות שנגמלו מחלב מלא לחלוטין בגיל של שבועיים ומגיל זה ועד לגיל של 60 יום הוגמעו מי-גבינה. ידוע הדבר שמי הגבינה יש להם פעולה משלשלת; מניחים שהמלחים המרובים במי הגבינה ואחוז סוכר החלב הגבוה, הם שגורמים לשלשול. בניסוי הנ"ל היו קבוצות של עגלות שקבלו תוספת של סיד והיו גם קבוצות בקורת שלא הוגשה להם תרופה זו. בסיכום הניסויים האלה נאמר:

„נערכו ניסויים עם 30 עגלות מהגזע ההולשטיני (הולנדי) כדי לברר את השיטה הטובה ביותר להגמעת עגלות במי-גבינה עד הגיל של 60 יום. הושגו תוצאות של גדילה כמעט נורמלית כשהחלב המלא הוגש עד גיל של שבועיים, המעבר למי-גבינה בוצע בהדרגה והוקפד על כך שמיד עם הופעת השלשול הוא הופסק על ידי תוספת סיד כבוי — $\frac{1}{4}$ כפית לכל ארוחה של מי-גבינה“. את הסיד הכבוי בכמויות כנ"ל היו מוסיפים במשך כל הזמן שנראו סימני שלשול, וזה נמשך 3—5 ימים. כדאי שגם ברפתים שלנו ינסו להשתמש בתרופה זולה זו והתוצאות שתפורסמנה ברבים.